

tegen de kwakzalverij

september 2000
jaargang 111
nummer 5

Van de redactie

De mythe van het haaienkraakbeen blijft rotdwaren. Een zoekactie op het internet leverde talloze "sites" op, overwegend reclame en verkooppunten. Begin Juli j.l. heeft de Johns Hopkins University een bericht op het internet geplaatst waarin grote twijfels over de werking van de kraakbeenpillen worden uitgesproken. Op de jaarlijkse bijeenkomst van de "American Association for Cancer Research" hebben wetenschappers gemeld dat haaien zelfs chondromen (tumoren van het kraakbeen) kunnen krijgen. Zij ontleenden dit aan een overzicht van de "National Cancer Institute's Registry of Tumors in Lower Animals" aan de George Washington Universiteit. Met gebruik van strenge diagnostische criteria vond men 40 gevallen van tumor-groei bij haaien en aanverwante vissoorten. Ostrander, hoogleraar biologie en vergelijkende geneeskunde aan de Johns Hopkins Universiteit, is van mening dat mensen haaien afslachten en kraakbeenpillen gebruiken op basis van onjuiste gegevens.

Er is geen representatief onderzoek waaruit enige werking blijkt. Niet alleen dat bij wanhopige patiënten valse hoop gewekt wordt, tevens wordt een belangrijk roofdier aan het ecosysteem onttrokken, hetgeen negatieve gevolgen zou kunnen hebben. Hij stelt dat kanker in het gehele phylogenetische systeem aangetroffen wordt en dat het onwaarschijnlijk is dat er een diersoort bestaat waarbij deze ziekte niet voorkomt.

Is het aanbevelen en in de handel brengen van haaienkraakbeenpillen een kwalijke zaak, ernstiger is het wanneer middelen aangeprezen en verkocht worden waarvan niet alleen de werking onbewezen is, maar die tevens schade kunnen veroorzaken. S.A. Norton uit in de correspondentierubriek van de New England Journal of Medicine (N Engl J Med 2000;343:304-5; zie ook het artikel van Frits van Dam elders in dit nummer op p. 10) zijn zorgen over in de VS van Amerika verkrijgbare voedingssupplementen die rauwe dierlijke weefsels bevatten. Hij vermeldt één product dat 17 runderweefsels bevat waaronder hersen-, milt-, long-, lever-, alvleesklier-, hypofyse-, pijnappelklier-, bijnier-, lymfklier-, placenta-, prostaat-, hart-, nier-, darm- en schildklierweefsel. Sommige producten bevatten zoveel bestanddelen, dat, om de samenstelling op het etiket te krijgen, zulke kleine letters nodig zijn dat het geheel vrijwel onleesbaar is. Het Ministerie van Landbouw verbiedt weliswaar de import van runderweefsels uit landen waar bovine spongiforme encephalopathie ("BSE") voorkomt, maar dit verbod geldt niet wanneer zij aangewend worden als voedingssupplement. Het is niet bekend of mensen in Nederland risico lopen, maar het is niet ondenkbaar gezien ook in het licht van de aankoop van Numico van enkele Amerikaanse producenten van voedingssupplementen. Consumenten, aldus de schrijver, zullen in begrijpelijke taal anatomische en geografische informatie over de dierlijke bestanddelen willen. Dit geldt ook voor vegetariërs en personen die om religieuze redenen bepaalde soorten vlees niet willen eten.

Beste lezer! Tijd en ruimte ontbreken om U op de hoogte te brengen van de talloze aanbevolen onwerkzame en eventueel ook schadelijke alternatieve behandelwijzen en gedetailleerde kritische beschouwingen te wijden aan de in opkomst zijnde voedingssupplementen. Niettemin zal U in het voor U liggende nummer een rijke schakering van hocus-pocus aantreffen, naast mededelingen en beschouwingen voortvloeiend op de jaarvergadering in October a.s. waarbij ik met name Uw aandacht vestig op het daaraan verbonden symposium over een actueel en belangwekkend onderwerp. ●

De Grootste Kwakzalvers van de Twintigste Eeuw: bekendmaking van de long list

Tijdens het symposium op 14 oktober zal door de voorzitter bekend worden gemaakt welke genezers naar de mening van de Vereniging tegen de Kwakzalverij de grootsten zijn geweest in de achter ons liggende eeuw. Uit de hieronder afgedrukte 'long list' zullen twintig personen worden geselecteerd, die in een hiërarchische volgorde zullen worden geplaatst afhankelijk van hun prestaties. Om juridische complicaties te voorkomen wil de Vereniging zich bij de definitie nauw aansluiten bij de begripbepaling zoals vorig jaar door de rechter in het kort geding Houtsmuller versus Vereniging is vastgesteld. Deze stelde o.a.: 'In de wandeling wordt in de medische wereld een behandeling, waarvan in geen enkel opzicht is bewezen dat zij de beweerde werking heeft, betiteld als

vervolg op pagina 2

■ Van de redactie	1	INHOUD
■ Bekendmaking van de long list	1	
■ Jaarvergadering	3	
■ Wie is Clara Ruizendaal?	3	
■ Twee curieuze biochemici	6	
■ Therapeutic Touch	7	
■ Omstreden therapeut		
Van Orshove	8	
■ Drie piskijkers	10	
■ Correspondentie	11	
Poortenaar		
Overleven		
Homeopathie in de Archives of Internal Medicine		

kwakzalverij'. Hij was ook van mening dat het de VtdK vrij staat om in het licht van een openbare discussie over omstreden behandelmethoden (in dit geval voor kanker) het eigen standpunt in krachtige bewoordingen uiteen te zetten. Net zoals sinds jaar en dag al door de VtdK wordt uitgedragen impliceert of vereist een betiteling als 'kwakzalver' dus allerm minst dat kwade trouw of oplichting in het spel is: deze is in de praktijk immers nauwelijks te beoordelen. Genomineerden in de 'long list' behoeven zich in die zin niet beschuldigd te voelen van immoreel gedrag, zij worden slechts beschuldigd van kwakzalverij en meer niet!

Definitie

De definitie van kwakzalverij, die leidraad is geweest en zal zijn bij de beoordeling van de twintigste eeuwse kwakzalvers, kan als volgt worden samengevat. Kwakzalverij is:

- (a) elk beroepsmatig handelen, c.q. het verlenen van raad of bijstand in relatie tot de gezondheidstoestand van mens of dier;

Criteria

A. Opleidingsniveau	1. ongeschoold 2. laag geschoold 3. medisch geschoold
B. Aard van de therapie	1. pseudo-medisch 2. paranormaal 3. bovennatuurlijk/absurd
C. Toegebrachte schade	1. Alleen financieel 2. Lichamelijke schade 3. Dodelijke slachtoffers
D. Aggressie tegen reguliere geneeskunde	1. Afwezig 2. Matig 3. Krachtig
E. Duur carrière	1. minder dan 5 jaar 2. 5-10 jaar 3. Langer dan 10 jaar
F. Materieel gewin	1. Kon er van leven 2. Verdiende goed 3. Werd rijk
G. Veroordelingen straf Artsen	1. geen tuchtrechtelijke 2. wel tuchtrechtelijke straf 3. Schorsing en/of strafrechtelijke veroordelingen
Niet-artsen	1. Af en toe 2. Frequent 3. Gevangenisstraf
H. Aanwijzingen voor oplichting	1. Geen 2. Misschien 3. Zeker
I. Publikaties	1. Geen 2. Weinig 3. Veel
J. Schoolvorming	1. Alleen eigen praktijk 2. Gering (familieleden) 3. Flink
H. Politieke steun	1. Geen 2. Misschien 3. Zeker

Long list 25 niet-artsen (tussen haakjes periode van activiteit)

- Van Bijsterveld P., natuurgenezer en uroscopist, 1900-1938
- Boegem Kees, ontdekker wondermiddelen, ±1987-heden
- Borgman Johan, magnetiseur, ±1945-1980
- Bos Elias, magnetiseur, 1948-1958
- Croiset Gerard, paragnost-magnetiseur, ? 1948-1990
- Staphorster Boertje (Th. Stegeman), kruidendokter, 1900-1931
- Eilers H.J., onbevoegd tuberculose-behandelaar, 1906-1938.
- De Haas 'Professor' A.J., plantkundige natuurgenezer, 1900-1915
- Haverhoek Femia, helderziende-kruidkundige, 1920-1939
- Haverhoek Rudolf, 'homeophaat', 1901-1931
- Hofmans Greet, gebedsgenezeres, 1946-1968
- Jomanda (Joke Damman), genezend medium, 1992-heden
- Klazien uut Zalk (K. Rotstein-van den Brink), kruidenvrouwje en TV-persoonlijkheid, 1980-1997
- Klein Leugemors, Herman, natuurgenezer, 1936-1967
- Kokadorus 'Professor' (Meijer Linnewiel), standwerker migraine-stiften, 1900-1930
- De Kok J.P., iatrosoof, ? 1980-1994
- Lodewijk A.J., orthomoleculair natuurgenezer, 1980-heden
- Maasbach Johan, gebedsgenezer-evangelist, 1960-1996??
- Majafr (A. Frankenhuis), helderziende, 1960-1987
- Mieremet, wichelroedeloper, handelaar in aardstralenkastjes, 1948-1970
- Van de Moosdijk Willem, kruidendokter, 1968-1973
- Mullenders pastoor, paranormaal genezer en wichelroedeloper, 1955-1969
- Nelissen A., makrobiot, 1990-heden
- Ursem Cornelis, handelaar in de 'fistelpot', 1890-1910
- Veeman Jelle, auroloog, 1946-heden

Long list 25 artsen (en aanverwante beroepen)

- Dankmeijer H.F., internist, alternatief diabetes-therapeut
- Defares J.G., arts-bioloog, chelatie- en orthomoleculaire (verjongings-)therapie
- Houtsmuller A.J., internist, alternatief kankerbehandelaar
- Linschoten R., natuurgeneeskundig arts
- Maas H.J.P.A., homeopathisch arts
- Martina Roy, arts, uitvinder Neuro-Emotionele Integratie (NEI) therapie
- Meijer Durk, huisarts, ook voor Moermantherapie
- Merckelbach, F.L.L.M., arts-celtherapeut/acupuncturist
- Moerman Cornelis, arts, uitvinder kankerdiët
- Nauta Rink, homeopathisch arts, natuurgeneeswijze/oesters
- Nicolai D., arts-irisocpist in dienst bij auroloog
- Polderman Rama, arts/auroloog/homeopaat/acupuncturist
- Rutten Lex, homeopathisch arts, beleidsadviseur D'66
- Samuels Jules, gynaecoloog, uitvinder Endogene Endocrino-therapie (korte golven-apparaat)
- Sanders Henri, apotheker, verkoper kwakzalversmiddelen
- Van der Schaar P.J., hartchirurg, cel- en chelatietherapeut
- Sikesz M., arts, uitvinder orthomanele geneeskunde
- Tisscher J.R., reumatoloog, klinisch ecooloog en acupuncturist
- Trossel R.T.H.K., orthomoleculair arts/ ozontherapie en preventieve geneeskunde
- Van der Upwich H., orthopedisch chirurg, natuurgeneeskundige
- Neelissen F.J.M., tandarts-homeopaat en electro-acupuncturist
- De Vries M.J., patholoog-anatoom, oprichter Helen Dowling Instituut (psychosociale oncologie)
- Valstar E., arts-bioloog, Moerman-arts/orthomoleculaire oncologie
- Westerhuis A.H., homeopathisch dierenarts

- (b) dat niet gefundeerd is op toetsbare en voor die tijd logische dan wel empirisch-houdbare hypothesen en theorieën;
- (c) die actief onder het publiek worden verspreid ('over-promotion');
- (d) zonder dat toetsing binnen de beroepsgroep op effectiviteit en veiligheid heeft plaats gevonden en;
- (e) die (veelal) zonder overleg met medebehandelaars worden toegepast.

Toetsingscriteria

Bij het vaststellen van de kandidaten en de uiteindelijke aanwijzing ('En de winnaar is...') van de toppers zal gebruik worden gemaakt van een semi-kwantitatieve beoordelingsscore, die uiteraard transparant moet zijn. Over de uitslag zal immers geen correspondentie of reclame mogelijk zijn. Er zullen in de 'short list' twee lijsten van tien personen

overblijven: de niet-artsen en de artsen (incl. tandartsen, dierenartsen, apothekers e.d.). Daarna zullen een 'overall' top vijf worden vastgesteld. De beoordeling en research zal letten op de volgende elementen (zie kader criteria).

Hoe meer nummers 3 worden gescoord hoe hoger de kwakzalver op de lijst zal eindigen. Besloten is om 'indirecte' kwakzalvers uit te sluiten, dat wil zeggen dat alleen zij die daadwerkelijk 'hands on' mensen behandelen zullen worden beoordeeld. Natuurlijk is het te betreuren dat mensen als Vogel, Nieuwenhuis, Schuitemaker, Aakster, Mellie Uylert, Van Wijk, Dicke en Fontijn 'hors concours' blijven, maar strikt genomen werkten zij voornamelijk bedrijfsmatig of opiniërend en niet beroepsmatig sensu strictu. Wij rekenen hierbij dus op uw begrip! ●

Jaarvergadering

Agenda

1. Opening
2. Jaarverslag van de secretaris
3. Jaarverslag van de penningmeester
4. Verslag van de kascommissie en benoeming nieuw lid kascommissie.
5. Jaarverslag webmaster VtdK-site, C.P. van der Smagt.
6. Bestuursverkiezing. De Vries en Harms treden volgens rooster af, maar zijn terstond herkiesbaar.
7. Bespreking begroting en plannen 2000/2001, in het bijzonder de verhoopte instelling bijzondere leerstoel 'Psychosociale aspecten van alternatieve behandelwijzen'.
8. Korte terugblik op het verenigingsjaar door de voorzitter (de jaarrede is verplaatst naar het symposium).
9. Wat verder ter tafel komt
10. Rondvraag en sluiting.

**Zaterdag
14 oktober 2000,
11.30-13.00 uur
in Utrecht**

Het bestuur nodigt de leden van de Vereniging tegen de Kwakzalverij van harte uit tot het bijwonen van de jaarvergadering, die ook ditmaal weer zal worden gehouden te Utrecht in het Beatrixgebouw van het Jaarbeurscomplex, gemakkelijk te bereiken van station Utrecht CS via de stationstraverse.

Symposium

Na een lunchpauze vangt om 14.00 uur het zeer interessante symposium aan. Het symposium over kwakzalvers op het internet zal in een aparte mailing worden aangekondigd, maar het bestuur hoopt op uw allerkomst, gezien het actuele onderwerp, de interessante sprekers en de overkomst van een prominente Amerikaans geestverwant, speciaal voor dit symposium. (zie ook pagina 5) ●

Entree, ook voor niet-leden: gratis.

Wie is Clara Ruizendaal?

'Komt u zelf dan maar eens kijken in mijn instituut! U bent van harte welkom, als u mij niet gelooft!'

Woorden van paranormaal en orthomoleculair therapeute Clara Ruizendaal, gericht tot ondergetekende, die er blijk van had gegeven zeer sceptisch te staan ten opzichte van haar beweerde therapeutische successen. Wij bevonden ons, met nog twee andere gasten (vitamine-pushende drogisten) in het veelbekeken televisieprogramma B&W van 14 oktober 1999 om onder leiding van Paul Witteman te discussiëren over het nut van voedingssupplementen en vitamines. De therapeute, een blonde vrouw met gedrongen gestalte, die zich zodra ze het woord kreeg nauwelijks liet onderbreken en zich tegenover Witteman herhaaldelijk verontschuldigde voor haar vakjargon (alle door haar genezen patiënten leden nl. aan 'deficiënties' vooral van vitamines en aminozuren en

Witteman deed net alsof hij dat begrip niet kende, erg goed) voerde in levende lijve een jonge man ten tonele die zij drie keer van kanker had genezen, hetgeen door een professor in de oncologie uit Leiden zou zijn bevestigd. (Deze man bleek, zo vertelde ons de redactie later, haar levenspartner te zijn, hetgeen zij – anders dan tevoren met haar afgesproken – niet in de uitzending vermeldde!) Verder snoefde zij over grote successen bij kinderen, lijdend aan hyperactiviteit: zelfs kinderartsen zouden naar haar verwijzen. Wij geloofden al deze wondergenezingen niet en besloten dus op haar uitnodiging in te gaan. Dit temeer omdat, naar ons bleek, van haar optreden in het programma een aanzienlijk wervend effect was uitgegaan: er werd bij ons meermalen naar de vestigingsplaats van haar instituut geïnformeerd (Hoogland). Tegelijkertijd ontving de Vereniging ook e-mails van mensen die ons dringend verzochten een einde te maken aan de activiteiten van de ge-

**Clara
Ruizendaal**

nezeres, wier instituut sekte-achtige kenmerken zou hebben en waar slachtoffers soms voor duizend gulden per maand 'medicijnen' moesten afnemen. Hier moesten wij dus meer van weten en zo besloten wij – niet zonder aarzeling overigens – de uitnodiging tot een bezoek aan het Clara Ruizendaal-Instituut te Hoogland nabij Utrecht aan te nemen. Op onze brief d.d. 11 december 1999 kregen wij niet snel ant-

vervolg op pagina 4

woord en wij belden een maandje later maar eens op. Clara zelf kregen wij niet te spreken, maar via een secretaresse kon tenslotte een afspraak worden gemaakt voor 2 maart 2000. De Vereniging zou met een kleine delegatie komen: Van der Smagt, FSAM van Dam en ondergetekende.

Literatuurstudie

Toch enigszins beschaamd dat wij als doorgewinterde 'quackwatchers' nog nooit van Clara Ruizendaal hadden gehoord, berichtten wij ter voorbereiding op onze visitatie enkele naspeuringen. Moelijk was dat niet, want ter gelegenheid van de verschijning van haar boek *Eigen-wijsheid* eind augustus 1999 had zij ruime publiciteit gekregen in periodieken, die ten onrechte door ons niet goed bijgehouden worden: de *Libelle* en de *Nieuwe Revu*. In dit laatste blad verscheen op 4 augustus een vrij kritische reportage getiteld "Clara handelt in hoop". Daarin wordt zij een 'aanstormend genees-talent' genoemd dat na veertien jaar ploeteren in de marge nu doorbreekt als genezend medium, regressietherapeute en orthomoleculair genezere. Zij bleek o.a. gespecialiseerd in huilbaby's, chronische moeheid en kanker. In de *Libelle* van 27 augustus verscheen een onkritisch verhaal waarin Ruizendaal onverfroren reclame mocht maken voor haar en haar medewerkers (zonder uitzondering paranormaal begaafd en allen door haarzelf opgeleid!). Een opgegeven kankerpatiënte kreeg van haar te horen: 'U bent te laat bij ons gekomen, daar ben ik eerlijk in.' En even later: 'Ik ben helderziend, helderhorend, heldervoelend, helderwetend en telepathisch.' Ook haar andere uitspraken leken in het gunstigste geval als koeterwaals te bestempelen en in het kwaadste als oplichting. Tegen-spraak van de auteur van de *Libelle*-reportage kreeg zij nauwelijks. Nieuwsgierig geworden namen wij vervolgens haar autobiografie *Eigen-wijsheid* (Uitg. Andromeda Blaricum, 1999) ter hand.

Eigen-wijsheid

Hoe is deze succesvolle genezere nu zo ver gekomen? Haar boek laat weinig te raden over en bevat zeer openhartige passages ook over de moeilijke jeugd, haar vele ziekten, haar zeer zware bevallingen en haar worstelingen met de paranormale begaafdheid, waartegen zij en haar omgeving zich aanvankelijk sterk verzetten. In de baarmoeder vond zij het al niet altijd even prettig (p.27) en na een 'absoluut moeilijke bevalling' zag zij op 14 mei 1963 om 21.10 uur het levenslicht (p.13). Zij

Clara Ruizendaal Instituut
 Alternatief Therapeutisch Centrum

Subs 20-06-2000 aanvullend met
 Taurine 500mg 1P/L
 Kestoglutamine 300mg 1P/L
 Argemine 500mg 1P/L
 Folium 400mg 1P/L
 Vitamine B12 1P/L
 Biotine 1P/L
 Lyone 1P/L

Suppletielijst

omschrijving	Merk	Mg/mcg	Aantal p.d.	Werking
Udo's olie	Udo's Choice	Complex	4 eetlepels	M.O.V.'s
Vit B 100	Lamberts	Complex	1x1	Vit. B complex
Vit C (met bioflavonoïden)	Lamberts	1000 mg	4x1	Basis + immuniteit
Health Insurance	Lamberts	Complex	1x1	Multi vitamine
Peridoxaal 5 Fosfaat	Vital Cell Life	25 mg	1x1	Actieve vorm B6
Zink	Lamberts	50 mg	1x1	Basis + stofwisseling
Chroom	Lamberts	200 ug	1x1	Regulatie insulineproductie
Selenium	Lamberts	200 ug	1x1	Regulatie insulineproductie
Q10	Lamberts	30 mg	2x1	Extra celenergie
Bio Calcium Magnesium Potassium (CMP)	Biotics	Complex	VDE	Botten + gewrichten
Magne max	CRI		VDE	Opname - aminozuren
Micropryl	Lamberts		2x1 (2 potten)	Candidadoder
Candinorm	Lamberts		2x2 (1 pot)	Candidadoder
Bio dophilus	Nutri Inova		2x1	Darmflora
Acetyl-carnitine	Solgar		1x2 nuchter	Spierondersteuning
Cardio Vasculair Support	Solgar		VDE	Ondersteuning hart- en bloedvaten
Bioprotect	Biotics	Complex	2x1	Anti-oxidant
Vit E 400 ie	Biotics	Complex	1x1	Anti-oxidant

Wij bieden u therapieën volgens de Zaita methode.

Deze bevat invloeden van:

- orthomoleculair
- biochemie
- natuurgeneeskunde
- omeopathie
- kinesologie
- innerchild care
- regressie
- energetische massage
- aura/chakra adings en healings
- spirituele consulten

evens verzorgen wij:

- Zaita leergangen
- workshops
- cursussen

Ons assortiment bevat:

- new-age artikelen
- dieet artikelen

Zevenhulzersiraat 114a
 3828 BG Hoogland
 Telefoon 033 - 489 29 20
 Fax 033 - 480 80 80
 Bank ABN-AMRO te Ede 46.44.59.575
 K.v.K. Eemland 31047100
 Erkend lid M.B.O.G.

was de achtste van tien kinderen en groeide op in een vrijgemaakt, gereformeerd vissersdorp. In dat gezin zou zij 'alle conditioneringen van haar karma' ontvangen (p.13). Zij kreeg al snel paranormale ervaringen en zag aura's die voor anderen verborgen bleven: zij heeft veel gebeden dat het allemaal zou stoppen. Met haar ouders trof zij het niet: haar vader hield niet van haar en van haar moeder heeft zij nooit een regelrecht compliment gehad (p.14). Zij voorzag toen al problemen en offers: 'Ik ben absoluut publiciteitschuw. Publiciteit vind ik werkelijk het vervelendste wat er is, maar ik wist dat er geen uitkomen aan zou zijn' (p.15). Gelukkig kon zij van nieuwwetjidskind uitgroeien tot nieuwwetjidsvolwassene dankzij bezielende hulp van 'mijn begeleiders', in de personen van 'acht intelligenties' om haar heen (p.17). Als kind al kreeg zij verschijningen die haar vertelden dat zij 'heel veel voor de mensheid zou gaan betekenen' (p.58). Tijdens de puberteit kreeg zij aanvallen, die

waarschijnlijk maar toch niet zeker als epileptisch werden gediagnosticeerd (p.92). Zij kreeg 'major aanvallen' (p.95) en bleef het liefst de hele dag in bed. Pas veel later zou zij er 'tijdens een orthomoleculaire studie' achter komen dat epilepsiepatiënten een tekort hebben aan het aminozuur taurine en dat toevoeging van dit aminozuur een onherroepelijk einde maakt aan de aanvallen. Taurine zit voornamelijk in vlees en wegens de bezuinigingen kreeg Clara dat thuis nu niet bepaald in grote hoeveelheden voor-gezet (p.94). Voor de epilepsie stelde Clara zich onder behandeling van Gerard Croiset, die weliswaar de aanvalsfrequentie van drie per week tot eenmaal per week terugbracht met zijn 'hevig trillende handen rond haar hoofd' (p.101), maar haar tenslotte niet verder wilde behandelen: zij zou zwaar ziek zijn en naar een ziekenhuis in Nijmegen moeten. Na een kort intermezzo over aura's, chakra's en helende kleuren wordt de lezer getraceerd

Suppletielijst van een man onder behandeling van Ruizendaal.

4 SEPTEMBER 2000, JAARGANG 111

Glucose Tolerantie Test

Naam:

Datum: 7-3-00

Gewicht: 81

Aantal klontjes: 10

9.00 uur nuchtere waarde

5.2

9.30 uur

7.9

9.45 uur

9.3

10.00 uur

8.0

10.15 uur

7.6

10.30 uur

6.1

Piekwaarde:

7.8

11.00 uur

3.8

11.30 uur

4.5

12.00 uur

4.2

12.30 uur

4.3

Conclusie: candida

hypoglykemie

beslist: 'Ik ben geen showdier en houd niet van aapjes kijken' (p. 190). Over de diverse crises waar zij zich door heen sloeg, de orthomoleculaire ziektebeelden waarvan zij zich zelf genas, haar echtscheiding en nieuwe relaties, haar contact met Sai Baba: we doen daarover hier maar het zwijgen toe. Niet onvermeld mag echter blijven dat zij haar orthomoleculaire deficiënties niet alleen door laboratorium-onderzoek vaststelt in bloed en urine, maar dat bij deze diagnostiek haar intuïtieve gaven vaak al volstaan. In het hoofdstukje Een nieuw beleid in het Instituut (p.260) vertelt zij dat het testen op deficiënties veel geld kost en dat je dat daarom zo min mogelijk doet. 'Nu volg ik pertinent alleen nog mijn gevoel, want als er getest wordt voor definitieve zekerheid, blijkt mijn gevoel altijd te kloppen. Als ik voel dat er een taurine-deficiëntie is, dan is die er ook. Voel ik Pyrolurie, dan is die er ook. Voel ik een nierdeficiëntie, dan is die er ook en zo kunnen we nog wel even doorgaan.' (cursivering C.R.)

Het werkbezoek

De middag was vrijgehouden en het cadeautje voor Clara was reeds aangeschaft: Het Amazonenleger. Irreguliere genezeressen in Nederland 1850-1930 van Willem de Blécourt, dat leek ons wel passend. Maar wat sommigen onzer reeds vreesden: één dag tevoren liet Clara via een hulpkracht weten, dat ons bezoek helaas niet door kon gaan: Clara's schoonmoeder was onverwachts ziek geworden en zij moest inspringen. Wij zouden later wel gebeld worden voor een nieuwe afspraak. De schoonmoeder is vermoedelijk snel hersteld, want twee dagen later zagen wij Clara alweer in de hoofdrol tijdens een uitzending van het VARA programma *Het Lagerhuis over alternatieve genezers: van haar afkeer van publiciteit is weinig meer te merken*. Een nieuwe uitnodiging voor ons geannuleerde werkbezoek kregen wij natuurlijk niet meer. Misschien achteraf maar beter ook. ●

C.N.M.Renckens

Verlengde glucosetolerantie-test in het Ruzendaal Instituut met als resultaat twee nepdiagnosen (dezelfde man als die op pagina 4).

op details van Clara's zwangerschappen en bevallingen. Al na drie maanden zwangerschap kan zij zich slechts nog op krukken voortbewegen en de bevalling wordt een 'vacuumverlossing': geboren wordt het nieuwetijdskind Ximena.

Het kraambed wordt verstoord door nierinfecties, ziekenhuisopnames en ruggeprikken: deze passages zijn slechts geschikt voor lezers met stalen zenuwen. Later wordt het nog erger: 'Nee, ik ben bang dat ik werkelijk gek geworden ben. Ik moet vast naar een psychiatrische inrichting' (p.141). Daarna volgen de klinisch psycholoog en ervaringen met huilbaby's. Enkele pagina's verderop deelt zij met de lezer één van haar grote medische ontdekkingen: 'Ieder spiritueel mens heeft een verkeerd glucosemetabolisme' (p.154), hetgeen zij vaststelt door middel van de verlengde glucosetolerantietest (GTT). Terwijl er steeds meer orthomoleculair koeterwaals op de pagina's verschijnt ('Een tekort aan zink levert in eerste instantie hypoglyke-

mie op, waarna dit uitmondt in een candida-infectie' (p.158), komt de apotheose tijdens een bezoek aan de parapsycholoog. Clara heeft de meest kritische en skeptische parapsycholoog opgezocht die zij kan vinden en laat zich nakijken. Conclusie (p. 185 e.v.): zij is extreem paranormaal begaafd en de parapsycholoog doet zelfs een hartstochtelijk beroep op haar om als proefpersoon mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek. Dit weigert Clara

SYMPOSIUM: ESCULAAP IN CYBERSPACE

Zaterdag 14 oktober 2000, 14.00 uur in Utrecht

De sprekers

C.N.M.Renckens, voorzitter Vereniging tegen de Kwakzalverij
 Drs. A.J.G. van Rijen, Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ) en leider van het project 'Patiënt en Internet'.
 Drs. G.J.P. Huis in 't Veld, redacteur Gezondheidsnieuws van de Consumentenbond.

John H. Renner MD, voorzitter van de National Council for Reliable Health Information (voorheen National Council Against Health Fraud). De Amerikaanse vereniging tegen de Kwakzalverij.